บทที่ 3
วิธีการดำเนินงาน

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบ Check Sheets ที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในบริษัท โดยเป็นการเก็บข้อมูลอย่างง่าย โดยมีรายการของการเกิดของเสียที่เกิดขึ้น และนำข้อมูลของการเก็บข้อมูลมาใช่ร่วมกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จะทำให้เห็นข้อมูลของๆ เสียออกมาจากการผลิตได้อย่างชัดเจนดังภาพที่ 3.1

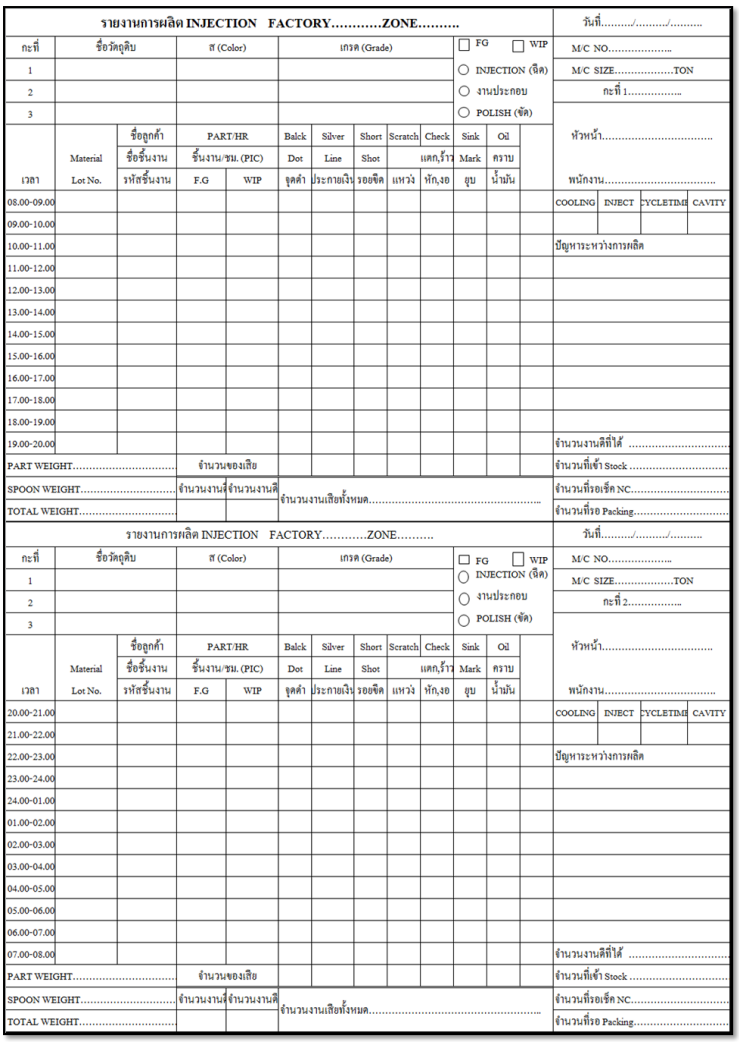

รายงานการผลิต INJECTION FACTORY.....ZONE..... วันที่...../...../.....

กะที่	ชื่อวัตถุดิบ	สี (Color)	เกรด (Grade)	☐ FG ☐ WIP
1				○ INJECTION (ฉีด)
2				○ งานประกอบ
3				○ POLISH (ขัด)

M/C NO.....
M/C SIZE.....TON
กะที่ 1.....
หัวหน้า.....
พนักงาน.....

เวลา	Material / Lot No.	ชื่อลูกค้า / ชื่อชิ้นงาน / รหัสชิ้นงาน	PART/HR: ชิ้นงาน/ชม. (PIC) F.G	PART/HR: WIP	Balck Dot จุดดำ	Silver Line ประกายเงิน	Short Shot รอยชิด	Scratch แหว่ง	Check แตก,ร้าว หัก,งอ	Sink Mark ยุบ	Oil กราบ น้ำมัน
08.00-09.00											
09.00-10.00											
10.00-11.00											
11.00-12.00											
12.00-13.00											
13.00-14.00											
14.00-15.00											
15.00-16.00											
16.00-17.00											
17.00-18.00											
18.00-19.00											
19.00-20.00											

COOLING | INJECT | CYCLETIME | CAVITY

ปัญหาระหว่างการผลิต

จำนวนงานดีที่ได้ .....
จำนวนที่เข้า Stock .....
จำนวนที่รอเช็ค NC.....
จำนวนที่รอ Packing.....

PART WEIGHT..... จำนวนของเสีย
SPOON WEIGHT..... จำนวนงาน จำนวนงานดี
TOTAL WEIGHT..... จำนวนงานเสียทั้งหมด.....

รายงานการผลิต INJECTION FACTORY.....ZONE..... วันที่...../...../.....

กะที่	ชื่อวัตถุดิบ	สี (Color)	เกรด (Grade)	☐ FG ☐ WIP
1				○ INJECTION (ฉีด)
2				○ งานประกอบ
3				○ POLISH (ขัด)

M/C NO.....
M/C SIZE.....TON
กะที่ 2.....
หัวหน้า.....
พนักงาน.....

เวลา	Material / Lot No.	ชื่อลูกค้า / ชื่อชิ้นงาน / รหัสชิ้นงาน	PART/HR: ชิ้นงาน/ชม. (PIC) F.G	PART/HR: WIP	Balck Dot จุดดำ	Silver Line ประกายเงิน	Short Shot รอยชิด	Scratch แหว่ง	Check แตก,ร้าว หัก,งอ	Sink Mark ยุบ	Oil กราบ น้ำมัน
20.00-21.00											
21.00-22.00											
22.00-23.00											
23.00-24.00											
24.00-01.00											
01.00-02.00											
02.00-03.00											
03.00-04.00											
04.00-05.00											
05.00-06.00											
06.00-07.00											
07.00-08.00											

COOLING | INJECT | CYCLETIME | CAVITY

ปัญหาระหว่างการผลิต

จำนวนงานดีที่ได้ .....
จำนวนที่เข้า Stock .....
จำนวนที่รอเช็ค NC.....
จำนวนที่รอ Packing.....

PART WEIGHT..... จำนวนของเสีย
SPOON WEIGHT..... จำนวนงาน จำนวนงานดี
TOTAL WEIGHT..... จำนวนงานเสียทั้งหมด.....

ภาพที่ 3.1 ตัวอย่างใบ Check Sheets

ที่มา : บริษัทไทยมิตซูวา จำกัด (มหาชน)

3.2 ขั้นตอนและวิธีการทำวิจัย

สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการควบคุมกระบวนการเชิงสถิติ ในอุตสาหกรรมฉีดพลาสติก และผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขั้นตอน ในการดำเนินงานแก้ไขกระบวนการผลิตโดยสามารถแสดงได้ดังรูปภาพที่ 3.2

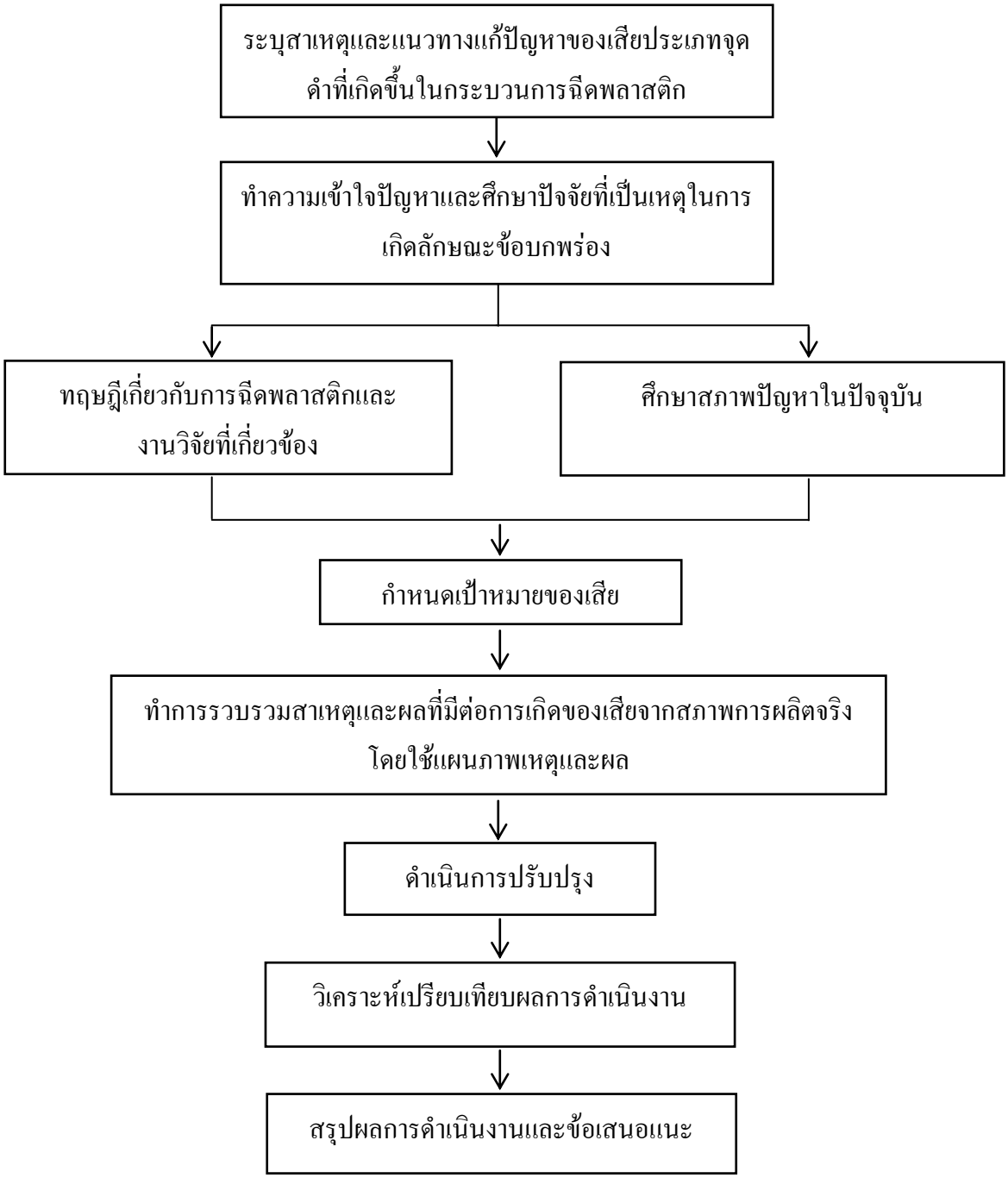

ภาพที่ 3.2 แผนภาพแสดงการไหลของขั้นตอนการดำเนินงาน

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 ขั้นตอนการศึกษา และเก็บข้อมูลของเสีย

ของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการฉีดพลาสติกโดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลของเสียจากกระบวนการผลิตนับตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2556 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 จากข้อมูลผู้วิจัยเห็นจำนวนของเสียที่เกิดขึ้น โดยของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตในแต่ละเดือนนั้นมีจำนวนมากดังแสดงในตารางที่ 3.1 และภาพที่ 3.3

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการฉีดพลาสติก จากผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ในช่วงเดือน มกราคม – มีนาคม พ.ศ. 2556

ลักษณะข้อบกพร่อง	จำนวนของเสีย (ชิ้น)	จำนวนของเสียสะสม (ชิ้น)	เปอเซ็นต์ของเสีย
จุดดำ (Black dot)	2,844	2,844	53.41
แฟลช (Silver line)	990	3,834	18.59
รอยขีดข่วน (Scatch)	651	4485	12.23
แหว่ง (Short shot)	606	5,091	11.38
แตก (Crack)	234	5,325	4.39

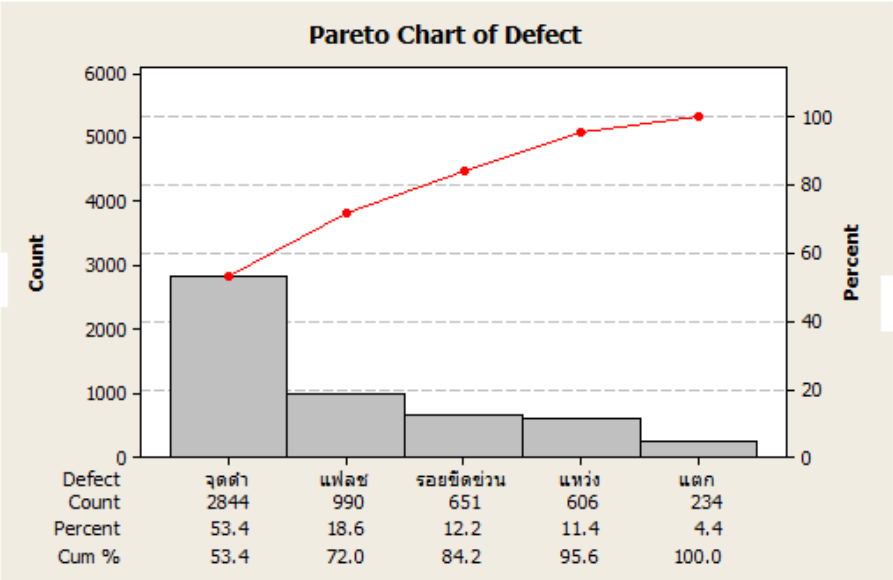

ภาพที่ 3.3 ลักษณะบกพร่องของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการฉีดพลาสติก

จากการศึกษาและเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 พบว่าจำนวนของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตโดยมีลักษณะบกพร่องของผลิตภัณฑ์ เช่นชิ้นงานเป็นจุดดำ แฟลช รอยขีด แหว่ง และ ชิ้นงานแตก สามารถคิดเป็นร้อยละของสัดส่วนของเสียทั้งหมดในช่วงดังกล่าว เป็นจำนวน 5,325 ชิ้น ภายหลังจากการตรวจสอบพบว่า มีผลิตภัณฑ์บกพร่องเป็นจุดดำ จำนวน 2,844 ชิ้นงานเป็นแฟลช จำนวน 990 ชิ้นงานเป็นรอยขีด จำนวน 651 ชิ้นงานแหว่ง จำนวน 606 ชิ้นงานแตก จำนวน 234 ชิ้น ทั้ง 5 ลักษณะดังแสดงในภาพที่ 3.4 – 3.8

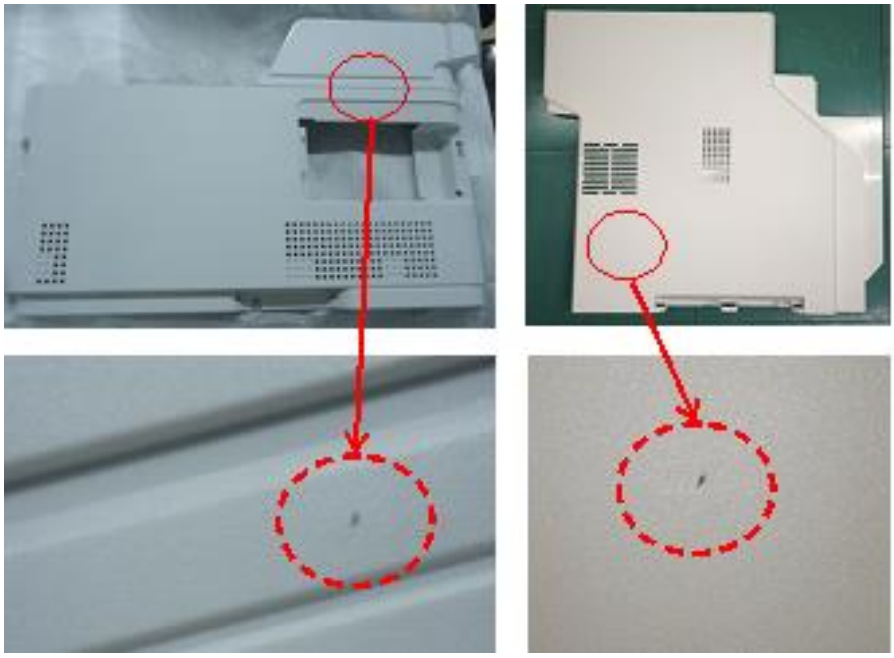

ภาพที่ 3.4 ชิ้นงานที่เป็นจุดดำ

ภาพที่ 3.5 ชิ้นงานเป็นแฟลช

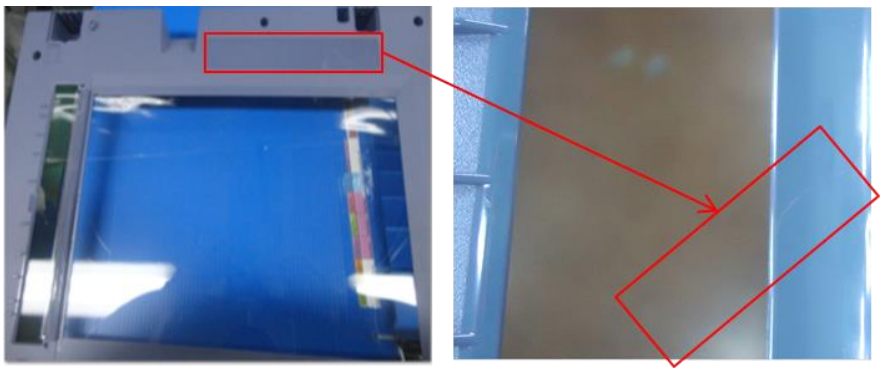

ภาพที่ 3.6 ชิ้นงานเป็นรอยขีด

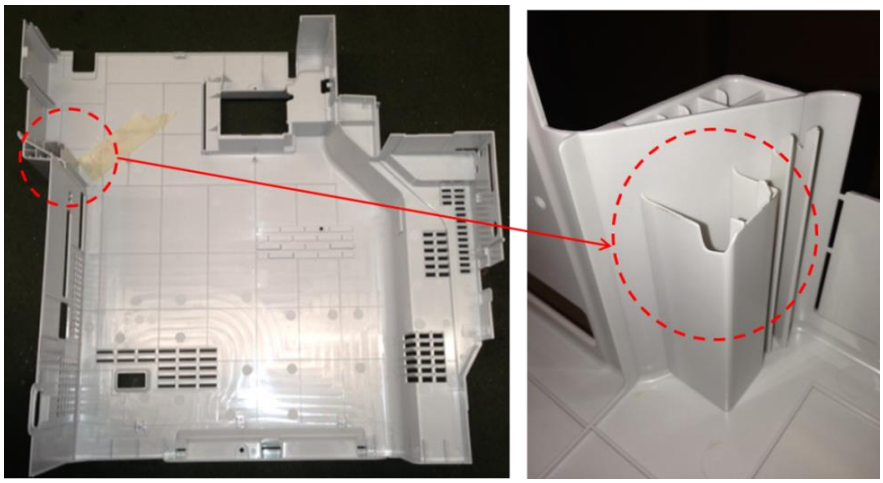

ภาพที่ 3.7 ชิ้นงานแหว่ง

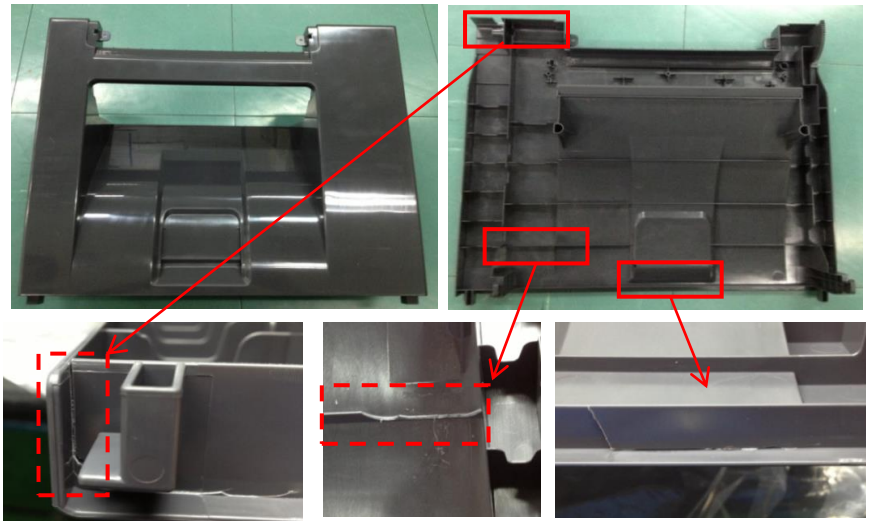

ภาพที่ 3.8 ชิ้นงานแตก

ผลิตภัณฑ์บกพร่องดังกล่าวล้วนแต่เป็นลักษณะที่มีความสำคัญมากหากว่าผลิตภัณฑ์มีลักษณะบกพร่องดังกล่าวหลุดไปถึงมือลูกค้า อาจถูเรียกร้องจากลูกค้าหรือถูกคืนสินค้าได้ ดังนั้นผู้วิจัยเลือกหลักการของพาเรโต จากการวิเคราะห์ภาพที่ 3.3 เป็นการอธิบายถึงกฎของพาเรโต “กฎ 80:20” คือการช่วยแยกส่วนน้อยที่สำคัญ ออกจากส่วนมากที่ไม่สำคัญ การแยกสิ่งที่สำคัญมากน้อยออกจากกันคือ โดยสิ่งที่สำคัญจะมีเพียง20% ของสิ่งที่ไม่สำคัญ 80% ซึ่งผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าลักษณะของเสียที่เกิดขึ้นทั้ง 5 ประเภทต่างมีความสำคัญทัดเทียมกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกลักษณะผลิตภัณฑ์ที่บกพร่องที่มีเปอร์เซ็นต์มาเป็นอันดับหนึ่ง คือ ชิ้นงานเป็นจุดดำ มาเป็นตัวอย่างในการวิจัยนี้

3.3.2 การศึกษาวิเคราะห์รวบรวมสาเหตุที่กอให้เกิดข้อบกพร่องของผลิตภัณฑ์

ทำการสำรวจสภาพการทำงานของฝ่ายผลิตโดยศึกษากระบวนการผลิตภัณฑ์อย่างละเอียดทุกขั้นตอนตั้งแต่การนำเข้าวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตจนผลิตสำเร็จสมบูรณ์ ซึ่งสามารถอธิบายขั้นตอนต่างๆ ได้ดังภาพที่ 3.9

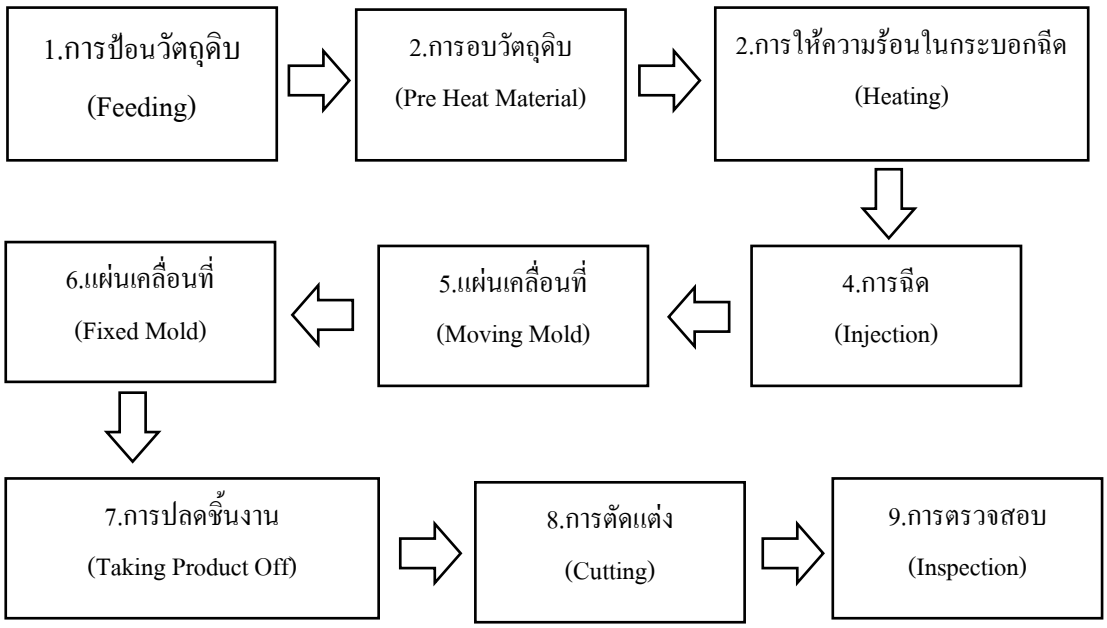

ภาพที่ 3.9 กระบวนการฉีดพลาสติก

การทำงานของเครื่องฉีดพลาสติกจะมีการทำงานอยู่ด้วยกันทั้งหมด 3 รูปแบบ คือ แบบไม่เป็นอัตโนมัติ (Manual) ซึ่งจะสั่งให้เครื่องทำงานในขั้นตอนใดก่อนหลังก็ได้ตามที่ต้องการ แบบกึ่งอัตโนมัติ (Semi-Automatic) ซึ่งการทำงานจะเป็นไปตามขั้นตอนของเครื่องฉีดเพียงวงรอบการ

ทำงานเดียวเท่านั้นแล้วหยุด และแบบอัตโนมัติทั้งหมด (Fully-Automatic) จะมีการทำงานเป็นไปตามขั้นตอนของเครื่องฉีด โดยเมื่อครบวงรอบการทำงานของเครื่องฉีดแล้ว ก็จะเริ่มวงรอบการทำงานใหม่ทันที และทำต่อไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยการทำงานแบบกึ่งอัตโนมัติและแบบอัตโนมัติทั้งหมดจะมีขั้นตอนพื้นฐานในการฉีดพลาสติกประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน แสดงได้ดังภาพที่ 3.10

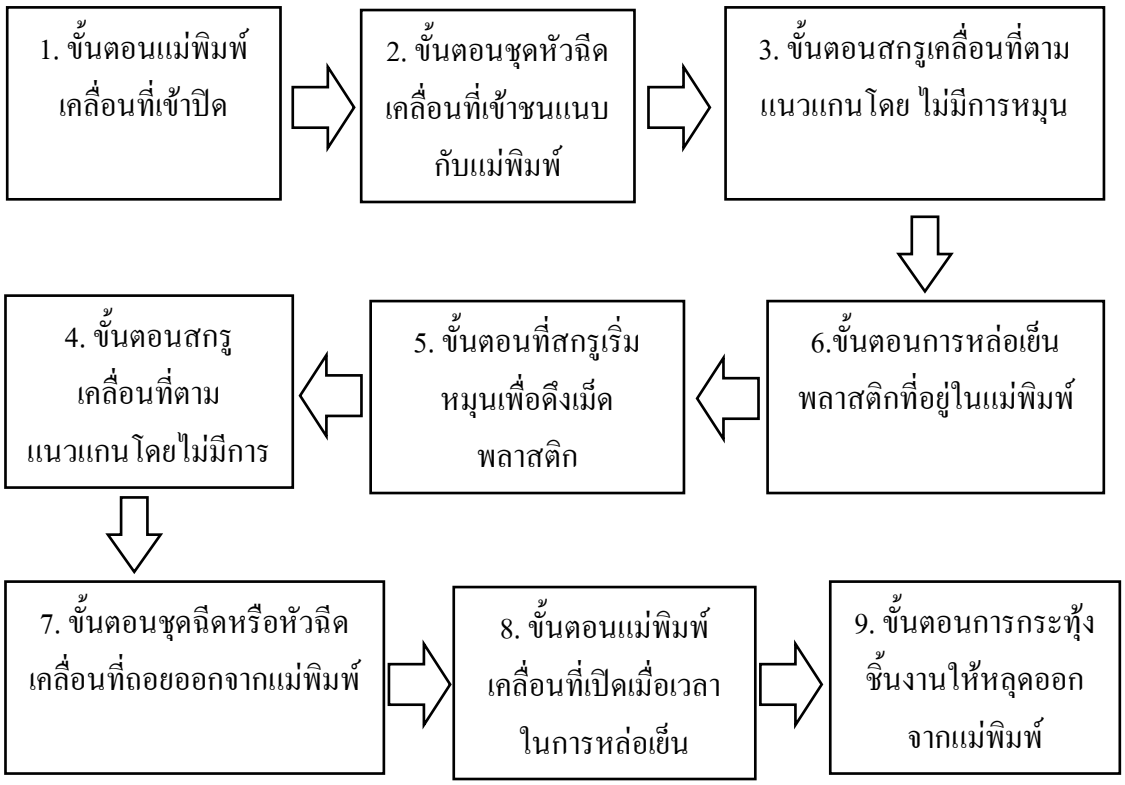

ภาพที่ 3.10 การทำงานของเครื่องฉีดพลาสติก

ภาพที่ 3.11 เครื่องฉีดพลาสติก
ที่มา : บริษัทไทยมิตซูวา จำกัด (มหาชน)

1. ขั้นตอนแม่พิมพ์เคลื่อนที่เข้าปิด โดยจะมีพารามิเตอร์คือ ความดัน ความเร็ว และระยะทางในการเคลื่อนที่ปิดเข้าหากันของแม่พิมพ์ ซึ่งส่วนมากจะแบ่งออกได้เป็น 5 ช่วงด้วยกัน คือ ช่วงแรกเป็นช่วงที่แม่พิมพ์ด้านเคลื่อนที่เริ่มเคลื่อนที่เข้าไปหาแม่พิมพ์ด้านอยู่กับที่ โดยใช้ความเร็วที่ช้าเป็นระยะทางสั้นๆ ช่วงที่สองเป็นช่วงแม่พิมพ์เคลื่อนที่ด้วยความเร็วที่สูงขึ้นเป็นระยะทางยาวๆ ช่วงที่สามเป็นช่วงที่แม่พิมพ์กำลังลดความเร็วลงในระยะทางที่เหลือไม่มากนัก ช่วงที่สี่เป็นช่วง

ป้องกันแม่พิมพ์เกิดความเสียหายก่อนที่แม่พิมพ์จะปิดสนิท และช่วงที่ห้าเป็นช่วงที่แม่พิมพ์ปิดสนิทหรือเรียกว่า ช่วงปิดล๊อกออกแม่พิมพ์ ด้วยความดันหรือแรงที่สูงมาก

2. ขั้นตอนชุดฉีดหรือหัวฉีดเคลื่อนที่เข้าชนและแนบกับแม่พิมพ์ โดยจะมีพารามิเตอร์คือ ความดัน (แรง) และความเร็ว

3. ขั้นตอนสกรูเคลื่อนที่ตามแนวแกนโดยไม่มีการหมุน เพื่อขับดันพลาสติกเหลวที่อยู่ในกระบอกฉีดให้ไหลออกจากหัวฉีดเข้าไปให้เต็มแม่พิมพ์ซึ่งเรียกว่า จังหวะฉีด (Injection Phase) โดยจะประกอบไปด้วยพารามิเตอร์หลัก ๆ คือ ความเร็วฉีด ความดันฉีด ระยะทางการฉีด เวลาในการฉีด แต่ผู้ผลิตเครื่องฉีดพลาสติกบางบริษัทได้ออกแบบให้สกรูสามารถเคลื่อนที่ตามแนวแกนพร้อมกับหมุนไปได้ด้วย เพื่อป้อนพลาสติกไปพร้อมกับการฉีด ทำให้สามารถฉีดชิ้นงานที่มีปริมาตรและน้ำหนักมากกว่าปกติได้

4. ขั้นตอนสกรูเคลื่อนที่ตามแนวแกนโดยไม่มีการหมุน เพื่อขับดันพลาสติกเหลวเข้าไปในแม่พิมพ์เพิ่มเติมหลังจากที่พลาสติกเหลวเต็มในแม่พิมพ์แล้ว ทั้งนี้เพื่อย้ำรักษาความดันให้

พลาสติกในแม่พิมพ์มีความหนาแน่นตามที่ต้องการที่เรียกว่า ช่วงการย้ำ (Holding Phase) ชิ้นงานจะได้มีขนาดที่เที่ยงตรง มีความแข็งแรง โดยจะประกอบไปด้วยพารามิเตอร์หลัก ๆ คือ ความดัน เวลา และความเร็ว (สำหรับเครื่องฉีดพลาสติกบางรุ่นหรือบางยี่ห้อ)

5. ขั้นตอนที่สกรูเริ่มหมุนเพื่อดึงเม็ดพลาสติกในกรวยเติมเม็ดพลาสติก พร้อมทั้งป้อนไปข้างหน้าของสกรูเพื่อทำการหลอมผสมและป้อนพลาสติกเหลวไปอยู่หน้าปลายสกรูฉีด ซึ่งเรียกว่า จังหวะ Plasticizing โดยจะมีพารามิเตอร์ คือ ความดัน (แรง) ความเร็ว ระยะทาง โดยจังหวะการทำงานนี้จะเป็นตัวกำหนดปริมาณเนื้อพลาสติกเหลวหรือระยะถอยสกรู (ระยะตั้งเนื้อพลาสติก) ตามที่ต้องการ เนื่องจากเวลาที่สั่งให้สกรูหมุนนั้น พลาสติกเหลวที่อยู่หน้าปลายสกรูจะเกิดแรงดันจนทำให้สกรูถอยหลังกลับไปยังทิศทางของกรวยเติมเม็ดพลาสติกได้ และในขั้นตอนนี้จะมีการใช้แรงดันในการต้านการถอยหลังกลับของสกรูเพื่อควบคุมความหนาแน่นของพลาสติกเหลวที่อยู่หน้าปลายสกรูฉีดให้มีค่าคงที่ที่เรียกว่า Back Pressure ตลอดจนมีการกระตุกสกรูให้เคลื่อนที่ตามแนวแกนเท่านั้นในช่วงก่อนเริ่มต้นหมุนสกรูและ/หรือเมื่อสกรูหยุดหมุนแล้วที่เรียกว่า Suck Back หรือ Pull Back หรือ Decompression

6. ขั้นตอนการหล่อเย็นพลาสติกที่อยู่ในแม่พิมพ์ให้เปลี่ยนจากพลาสติกเหลวเป็นของแข็ง โดยจะทำงานพร้อมกับการเริ่มหมุนสกรูเพื่อหลอมและป้อนพลาสติกเหลวไปหน้าปลายสกรูฉีดในขั้นตอนที่ 5 โดยขั้นตอนที่ 5และ 6 นี้ จะเริ่มทำงานพร้อมกันเมื่อสิ้นสุดเวลาในการย้ำรักษาความดันแล้ว

7. ขั้นตอนชุดฉีดหรือหัวฉีดเคลื่อนที่ถอยออกจากแม่พิมพ์ จะทำงานเมื่อสกรูหยุดการเคลื่อนที่แล้วกล่าวคือหยุดหมุนและหยุดถอยแล้ว โดยจะมีพารามิเตอร์ คือ ความดัน (แรง) และความเร็ว

8. ขั้นตอนแม่พิมพ์เคลื่อนที่เปิดเมื่อเวลาในการหล่อเย็นจากขั้นตอนที่ 6 นั้นหมดลงแล้ว โดยจะมีพารามิเตอร์คือ ความดัน (แรง) ความเร็ว และระยะทาง ความเร็วและระยะทางในการเปิดแม่พิมพ์ส่วนมากจะมีอยู่ 3 ความเร็วและ 3 ระยะทางด้วยกัน โดยความเร็วแรกเป็นช่วงที่แม่พิมพ์เริ่มเคลื่อนที่แยกออกจากกัน ควรใช้ความเร็วที่ช้า ๆ และเป็นระยะทางสั้น ๆ ให้ชิ้นงานฉีดสามารถขยับตัวเคลื่อนที่ออกจากแม่พิมพ์ด้านอยู่กับที่และติดออกมากับแม่พิมพ์ด้านเคลื่อนที่ได้ หลังจากนั้นจึงใช้ความเร็วจังหวะที่สองให้เร็วขึ้นและเป็นระยะทางที่ยาวขึ้นด้วยความเร็วในช่วงที่สามซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายก่อนจะถึงตำแหน่งที่แม่พิมพ์เปิดมากที่สุด ควรใช้ความเร็วที่ช้าลงและระยะทางสั้น ๆ เพื่อให้แม่พิมพ์สามารถหยุดได้ตรงตามตำแหน่งโดยไม่เกิดการสั่นสะเทือน ส่วนระยะในการเปิดแม่พิมพ์ก็ไม่ควรตั้งกว้างมากเกินไป แค่พอให้ชิ้นงานไม่ติดค้างอยู่ที่หน้าแม่พิมพ์หลังจากทำการกระทุ้งแล้ว หรือสามารถใช้มือหรือแขนกลจับออกมาได้ก็เพียงพอแล้ว

9. ขั้นตอนการกระทุ้งชิ้นงานให้หลุดออกจากแม่พิมพ์ โดยจะมีพารามิเตอร์ของความเร็ว ความดันระยะทาง และจำนวนครั้งในการกระทุ้ง

3.3.3 รวบรวมสาเหตุและผลที่มีต่อการเกิดของเสีย

การหาสาเหตุที่มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิต ซึ่งเกิดจาก 4M คือ คน เครื่องจักร วัตถุดิบ และวิธีการ ที่ค้นพบในกระบวนการนั้นเริ่มจากการตรวจสอบคัดเลือกวัตถุดิบที่นำมาใช้ในกระบวนการขาดการควบคุมที่เหมาะสมทำให้วัตถุดิบบางส่วนมีเศษวัสดุปนเปื้อนเข้ามาในการปรับตั้งเครื่องฉีดต้องใช้คนในการปรับตั้งค่าตามสภาวะการผลิตที่ต้องอาศัยความชำนาญในการปรับตั้งค่าจึงอาจจะมีความคลาดเคลื่อนในกระบวนการผลิต ที่ส่งผงกระทบต่อเครื่องจักรที่มีสภาวะการทำงานที่ไม่คงที่เกิดปัญหาบ่อยครั้ง จากการศึกษาและวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาโดยใช้แผนภาพเหตุและผล หรือแผนภูมิก้างปลา ในการวิเคราะห์ความผันแปร เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความสำพันธ์ระหว่างเหตุและผล จำเป็นต้องระดมสมอง จากผู้ที่มีความรู้เฉพาะทาง และมาจากความเชี่ยวชาญทางด้นเทคโนโลยีเฉพาะด้าน โดยการเสนอความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหานั้น

3.3.4 วิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง

การวิเคราะห์ซึ่งจะนำข้อมุลการผลิตในปัจจุบันที่เกิดปัญหา และอาจมีผลต่อผลิตภัณฑ์บกพร่อง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์สาเหตุที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุง

3.3.5 ดำเนินการปรับปรุง

การวิเคราะห์หาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีแนวทาง ในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาลักษณะเดิม คือการผลิตที่บกพร่อง

3.3.6 เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน

หลังการดำเนินการปรับปรุง ตามแนวทางการแก้ไขแล้ว นำผลการดำเนินการมาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินการปรับปรุง

3.3.7 สรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการดำเนินงานปรับปรุงและเสนอข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้